

EUGENIA BULAT

Globalizare egal Solitudine

Ai un punct de reper?!...

Ajunși aici, pe culmile disperării, vorba lui Emil Cioran, la răscrucea mileniilor și la interferența tuturor civilizațiilor, mari și mici, vii și moarte, propulsate activ prin internetul noilor teleshereze cu 1001 de canale-satelit, nu putem decât să ne oprim pe o clipă și să ne rugăm în taină ca acest mileniu al singurătății și înstrăinării, ros de angoase, filozofări, dogme, de războaie și competiții nucleare, să-și consume până la capăt energiile malefice și să facă drum autenticei civilizații, unde singurătatea omului s-ar consuma pentru glorificarea ființei umane și reabilitarea aventurii sale, deocamdată inconștiente în acest univers infinit...*

Ion HADĂRCĂ

Anna Akhmatova,
Nathan Altman.

În aceste zile, când pe continentul nord-african, în Libia, se consumă drama unei revoluții atât de sângeroase, încât Revoluția Română de la 1989 ți se pare joacă de copii, când supertehnologizata Japonie este continuu scuturată de cutremure, vălmășită cu Pacificul de tsunami și (ca și cum nu ar fi destul!) sub pericolul autoexterminării nucleare, drama tragice tale Basarabii ți se pare imens mai mică. Nu-ți mai da mâna să umbli cu drapelul politicii populare sus, căutând să întorci ochii lumii către acel punct al Europei unde ți-a fost dat să deschizi ochii: – *Priviți către Prut! Acolo suntem noi, marginea de est a latinității! Noi, așchie de popor românesc, cărora ni s-a impus un război care nu e al nostru! Nu ne lăsați! Ați mai făcut-o de atâtea ori! SOS!*

Nu, nu ți se mai dă mâna: peste tot în lume sunt oameni, probleme, dezastre, nedreptate.

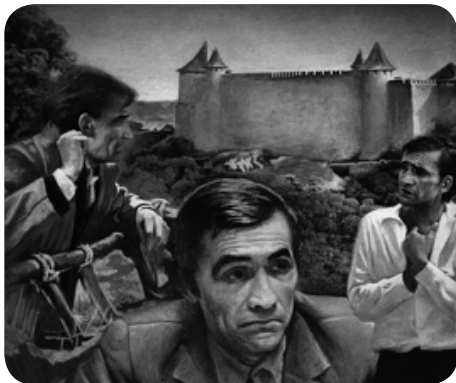
Și totuși atât de aproape cămașa de trupu-ți... și ochiul acela, al 3-lea, care acum, mai clar ca oricând, îți confirmă că salvarea vine, întâi și întâi, doar prin tine!... Și experiența occidentală, care te uimește cu: *Dacă omul și a realizat ceva, apoi nu prin mijlocirea lumii, ci în pofida ei!...*** Și tu te întrebi: au acest gând nu se referă cumva și la popoare, la națiuni?!... Căci la asta ajungi când citești rânduri aidoma celor pe care le-ai pus în capul filei. Te întrebi: și dacă salvarea e în noi, în fiecare din noi, cum se face de parcă pierdem zilnic din terenul autoconservării de sub picioare, că nu vedem unde e Lumina, ca să o punem, liniștit și fără ceartă, în capul mesei?... De ce umblăm după *licurici*, și după *snegurici* și, mai nou, după *lupi politici*, – ființe lunecoase, imprevizibile, crescute în umbra pădurilor imperiale?!... Ce căutăm noi?... Au nu cumva pe noi înșine, întâi de toate?... Așteptăm să ne salveze Occidentul?! Au mitul Occidentului nu e și el un miraj, o derută?...

Se zice despre marii poeți că îi creează *marele cititor*. Dar pe *marii politicieni* cine îi creează?! Dar *marea istorie*?! Și atunci?... Atunci, ca și în acel banc despre prostie (vă amintiți: *dacă prostia ar dura...*), câți dintre noi ar trebui să alerge pe străzi, urlând de durere: – Dați-mi un punct de reper! Dați-mi un punct de reper, *ca să văd!*...

Mihai Eminescu,
Lazăr Dubinovschi

Să ai un punct de reper, unul *absolut esențial*, ca să nu te clatini și ca să vezi. Aceasta ar fi problema care mă frământă azi, gândind la mai tinerii mei prieteni, pe umerii cărora, cu greu, dar se împlinesc *veghea* asupra Rezistenței Naționale a Basarabiei după 1989, tineri care acum sunt duși de-a valma în exterior, la studii, la muncă,

Vlad Ioviță, Valentina Rusu-Ciobanu

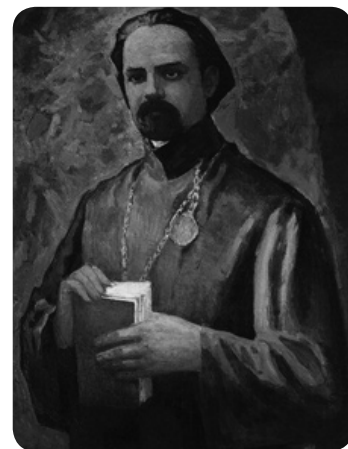
obișnuit, fără gând de întoarcere. Or, obosiți fără vreme/ademeniți de voci de sirene, se învâluie în mantia nihilismului, a cosmopolitismului. Dar acasă sau departe, în lume, nu poți fi vertical fără un *punct de reper*. Modelele cele mai la îndemână ne sunt Eliade, Cioran, Brâncuși, atâția alții! Nu se poate. Pentru că, oriunde în lume ai fi, întâi de toate, trebuie să fi tu însuși *în tine însuși*. Și, fără un punct de reper, ești *vid*, ești *in vid*.

Occidentul, această râvnită lume a libertății, nu-ți va oferi acest punct de reper, nu spera! El nu-l poate oferi nici măcar alor săi! Lumea occidentală însăși e de mult timp în căutarea unui punct de reper, afirmă sociologul german Zygmunt Bauman. Pentru că esențialul punct de reper se află *în spirit* și nu (sau neapărat) *în bunăstarea materială*.

AGORA', așa numește Zygmunt Bauman locul în care *interesul public se întâlnește cu cel personal*, accentuând că azi lumea e într-o febrilă căutare a AGOREI. (*Nu există o asemenea noțiune precum societatea. Există bărbați și femei și există familii!* – ar fi declarat Margaret Thatcher, confirmând prin această declarație neoliberală că în Apus societatea, ca spațiu în mod tradițional înțeles, nu mai există.) Cineva își găsește, ad-hoc, *cauza vieții* (salvarea câinilor vagabonzi, spre exemplu). Nu e neapărat *cauza vieții sale*, dar fenomenul are o explicație, o motivație socială: această preocupare e un *spațiu social*, care poate fi împărțit *cu cineva!* Zygmunt Bauman observă că *aceste reuniuni au în ele ceva politic, chiar dacă*

nu sunt politice, ceva din ceremoniile religioase, din congresele sindicaliste, – au tot ce, în trecut, constituia sensul vieții persoanelor. Oamenii regăsesc AGORA'. Dar, retrăgându-se din AGORA', individul uman e și mai conștient de propria lui singurătate. Mult râvnita libertate individuală (în Occident cucerită!), va susține Zygmunt Bauman, *nu seamănă nici vag cu cea așteptată, e o libertate negativă*, pentru că omul este lăsat singur cu fricile lui, iar *puterile nu fac altceva decât să manevreze frica*.

Lumea e peste tot aceeași. Care e punctul tău de reper în ea în lipsa AGOREI?... Zice același Zygmunt Bauman că omul, în conduita sa, *pleacă de la întrebările fundamentale: de unde vin, încotro merg* etc. El e *condamnat să imagineze eternitatea* (anume pentru faptul că știe că e *temporar*; pentru că *o viață plină de sens e mult mai mulțumitoare decât o viață lipsită de sens*). Sociologul evidențiază două căi distincte, capabile să răspundă acestei *chemări transcendente: națiunea și familia*. *Apartenența națională*, zice Bauman, *e cea care oferă ființelor muritoare oportunitatea de a supraviețui propriei vieți individuale și a intra în eternitate*. Cu o singură condiție însă: *să-ți dedici propria viață supraviețuirii și prosperității națiunii căreia îi aparții*.

Alexei Mateevici, Igor Vieru

Intellectualii, va concluziona reputatul sociolog german, sunt totuși cei care vor schimba lumea, intelectualii organici. Ar părea un pleonasm, dar nu e. Pentru că, în misiunea lor de a ridica lumea la nivelul conștiinței de sine, la nivelul de *agent istoric*, intelectualii au anume un rol *organic*. Așa cum au avut, la noi, în '89. Așa cum au avut tinerii în '95, în 2002, în 7 aprilie 2009.

Cred că întrebările nu sunt niciodată greșite, se va confesa Zygmunt Bauman. Răspunsurile ar putea fi. Dar mai cred că a te abține de la întrebări este răspunsul cel mai prost din toate.

Globalizare egal Solitudine. Tu ai un punct de reper?!...

*Ion Hadârcă, *Arena cu iluzii*, Garuda-Art, 2000.

**Zygmunt Bauman, *La solitudine del cittadino globale*, Feltrinelli Editore, Milano, 2000.